

*af Overlærer
Fra Molsted*

Som I ved, er det idag 100 år siden far blev født, og som I også ved, var stedet Drager. Drager var i 1862 et særpræget lille samfund eksklusivt og lukket mod landsiden, på grund af de sparsomme kommunikationsmidler, med åben og modtagende mod søsiden. Det var på de store sejlskibes tid, og Drager havde i 70'erne Danmarks 3' største handelsflåde. Fra søen vinkede eventyret, derfra kom det daglige brød, oplevelserne, påvirkninger fra hele verden. Alle de, der ikke havde noget med søen at gøre, havde svært ved at hævde sig i denne by. I en atmosfære af hårdt arbejde og nøjsomhed, drem om eventyrlige bedrifter, voksede far op. Det rent elementære skolearbejde havde ikke hans interesse, al hans higen gik mod at tegne og male, og han var ikke ret gammel, før han solgte sit 1'ste billede til købmand Mørch for 1 mk. Far havde en levende fantasi, som han nærrede ved at lytte til søfolkernes beretninger og ved selv at læse, og som halvvoxsen samledes han med senderrendens drenge i fritiden, og da var det ham, der fortalte og fortalte.

Da han var 15 år, blev han konfirmeret, og nu ville forældrene have ham til søs som andre drenge, men fyren ville skam ikke. Han strittede imod, og enden på det blev, at han gik derhjemme og hjalp sin far med at fiske. Endelig da han var 16 år fik han hjælp af en onkel, en fasters mand, Vilh. Jørg. Han tegnede selv og havde derfor mere forståelse for drengens evner. Med forældres misbilligelse og hele byens med kom han så på teknisk skole og senere på akademiet.

I fritiden hjalp han til i onklens forretning, og en af kunderne, gross. kapt. C.A. Næser, kom til at se et af hans billeder og fik sådan interesse for det, at han bad om at tale med maleren. Denne samtale blev et vendepunkt i fars liv, kapt. Næser tilbød ham hjælp og støtte, og denne støtte gennemførte han i mange år, og der udviklede sig et varmt venskab mellem far og hele familien Næser. Gennem dem kom han i forb. m. formående mænd, og den daværende krigsminister skaffede ham i sommeren 1880 alle tiders serejse med fre-gatten Jylland. Den var på sommertogt til Madaira, England og Rusland, og der stilledes kun den betingelse, at den 19 årige maler skulle gå i uniform og møde til morgenparade sammen med de værnepligtige, ellers havde han sin frihed til at male, og der blev malet, først med pensler og farver og senere med ord, for denne rejse blev taget frem af erindringen mange gange.

Samme efterår begyndte han sin uddannelse på akademiet, og han forlod sit logi hos onklen og flyttede hen på Skt. Anne plads 3 i familien Næsers ejendom, og her boede han eller havde sit atelier i 36 år til sommeren 1916.

Han levede således sin ungdom og meget af sin manddom på Skt. Anne pl. og traf foruden sine kammerater fra akademiet en masse kunstnere i forn. af 18. november, der den gang havde sin blomstringstid. Her mødte han ikke blot malere og billedhuggere, men også musikere og forfattere. Og hos familien Næser traf han også mange betydelige mennesker, der var med til at forme ham.

Da han havde slået igennem som kunstner og skulle vælge sit felt, måtte det blive marinemaleriet. Hans opvækst og barndomsindtryk drev ham derind. Ikke fordi han ikke kunne male landskaber, men fordi han her var på hjemmebane, og hvor kunne han skildre seen lige fra den stille, blide sommermorgen til den forrygende november storm, og det blev mest Øresund og Vesterhavet, han hentede sine motiver fra. Ved siden af begyndte han i 1890'erne at dyrke det historiske maleri, hvor hans evne til at lave en god komposition og male den menneskelige skikkelse i bevægelse og i affekt kom til sin ret.

Nogle mennesker har måske troet, at fader var krigsgal, når han yndede at skildre den slags episoder, men det var han ikke. Han elskede at skildre fart og dramatik også hos mennesket, og han beundrede menneskets vovemed i farens stund, og så må vi huske, at hans barndom havde været en nederlagets tid, og i sådanne tider trænger man til at stive sig af med erindringen om fortidens store bedrifter. Det husker vi selv fra besættelsen, tænk på vor alsang og Kaj Munks produktion i denne periode.

I historiemaleriet kom faders grundighed ham til hjælp. Ligesom han i sin ungdom flittigt havde studeret de gamle mestre, gik han nu igen tilbage i tiden, og da var Holmens modelsamling og arkiv ham til stor hjælp, ligesom han ofte tyede til det kgl. bibliotek for at få sine forestillinger om datiden underbygget. Da han havde fået ideen til Tordenskjølds landgang i Marstrand, måtte han to gange til Marstrand for at gøre studier, og da han skulle give udkast til gobeliner i riddersalen på Frederiksborg slot, veg han ikke tilbage for en rejse til Holland for at studere gamle skibe på museerne. Med Helgolandsbilledet havde han det langt lettere, dels fandt han arbejdstegningerne til "Niels Juel" i Holmens arkiv, dels levede der øjenvidner endnu, som han kunne tale med derom, og enkelte af officererne kendte han fra turen med fregatten Jylland. Desuden var han på denne

tur med Jylland blevet fortrolig med livet ombord i en orlogsmand.

Nu må man ikke tro, at livet for far i kunstnerisk henseende var en dans på roser. Selvom han var slået igennem med sin kunst hos publikum, skortede det ofte på anerkendelse fra malernes side. Fader havde i 1902 sluttet sig til en kreds af malere, som ville bekæmpe alle de ismer, som malere som Villumsen o.s. var blevet besat af og dannede en ny kunstforening for at stå stærkere. Det blev til en kamp mellem to slags kunstsyn, den konservative og den "fri", som det nye blev kaldt. Der gik politik i spørgsmålet, pressen blev opmærksom og "Politikken" kæmpede for de frie, og de andre blev kaneflede. Desuden var der misundelse hos en enkelt marinemaler, som skadede ham meget. Faders dårlige helbred var også en tung belastning for ham selv og hele familien.

Men det vil jeg ikke komme nærmere ind på, i det store hele var fader en lykkelig mand, som var kommet, som man siger, på den rette hylde. Han elskede sin kunst og levede for den, så alt andet kom i anden række. Det var en sorg for os, at han døde så tidligt, men vi har det fremfor andre børn, der mister deres fader, at han stadig lever i sine billeder, og heldigvis har vi da stadig en del af dem.

Fader som menneske kender I alle, hans venlighed og gemytlighed, hans gode eller dårlige brandere; hele hans harmoniske væsen, som sjældent blev brudt af vrede eller forurettethed. Han var et dejligt menneske og en gentleman i hele sin færd. Åre være hans minde.